

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A. V., 2/ L. V., 3/ Ing. M. V.**, bývajúcich v B., proti žalovanej **JUDr. I. S.S.**, o **určenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 5 C 160/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. septembra 2011, sp.zn. 13 Co 203/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. septembra 2011, sp.zn. 13 Co 203/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom (v poradí druhým) z 23. marca 2011, č.k. 5 C 160/2008-299 určil, že zmluva o prevode vlastníckeho práva KNC parc. č. X.- záhrada o výmere 284 m², KNC parc. č. X. – zastavaná plocha a nádvoria o výmere 111 m² a na nej postavený rozostavaný rodinný dom, ktorá bola uzavretá medzi predávajúcim A. V. a kupujúcou JUDr. I. S. dňa 25. marca 2008, ktorej vklad bol povolený Správou katastra B. dňa 24. júna 2008 pod č. V., je voči žalobcom 1/, 2/, 3/ právne neúčinná. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni 1/ sumu 845,33 €, žalobcovi 2/ sumu 412,78 € a žalobcovi 3/ sumu 744,70 € a zaplatiť ich do rúk právnej zástupkyne žalobcov 1/, 2/, 3/ JUDr. V. Č. v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 42a ods. 1, 2, 3 písm. a/, § 116 a § 117 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žalobcovia 1/, 2/, 3/ nepreukázali, že by v čase uzatvorenia zmluvy, ktorej odporovateľnosti sa domáhajú, čiže ku dňu 25. marca 2008, žalovaná s A. V. boli osoby blízke. Vzhľadom na to ustálil, že žalovaná s dlžníkom v čase uzatvárania zmluvy neboli vo vzťahu ako blízke osoby, bolo

povinnosťou žalobcov 1/, 2/, 3/ preukázať (na nich bolo dôkazné bremeno) úmysel dlžníka, a tiež, že žalovaná o dlžníkovom úmysle ukrátiť veriteľa vedela, resp. o ňom nevedela len v dôsledku svojej nedbanlivosti. Poukázal na právny názor odvolacieho súdu uvedený v jeho zrušujúcom rozhodnutí (uznesenie z 27. januára 2011, sp.zn. 13 Co 250/2010 – pozn. dovolacieho súdu), podľa ktorého žalovaná musela mať vedomosť, a to nielen pri náležitej starostlivosti, o tom, že nehnuteľnosti boli predmetom BSM A. V. a A. V., a tieto boli v konaní o vyporiadaní BSM aj vyporiadané. Uviedol, že aj vzhľadom na vzdelanie žalovanej táto mala aktívne vynaložiť úsilie (pretože to bolo v jej schopnostiach a možnostiach), aby sa presvedčila o všetkých skutočnostiach, zaznamenaných na LV. Potom najmenej vo vzťahu k žalobkyni 1/ došlo právnym úkonom, zmluvou, uzavretou medzi žalovanou a A. V. k ukráteniu veriteľa, a to žalobkyne 1/ A. V.. Ďalej uviedol, že aj v prípade, ak dlžník uzatvorením odporovateľnej zmluvy plní svoju morálnu alebo právnu povinnosť, možno takémuto úkonu odporovať, ak sa preukáže, že dlžník uzatvorením zmluvy chcel dosiahnuť ukrátenie veriteľa. Súd doplnil dokazovanie ohľadom toho, či žalovaná aj pri náležitej opatrnosti mohla vedieť, že odporovateľným právnym úkonom došlo k ukráteniu veriteľov, ako žalobcov 2/ a 3/, s tým, že im A. V. dlhuje finančnú sumu z titulu zameškaného výživného, pričom samotná žalovaná na poslednom pojednávaní uviedla, že mala vedomosť o tom, že A. V. má dve deti, ako aj o tom, že v období asi rokov 2004 – 2005 mal voči týmto deťom dlhy a že výživné neplatí. A. V. jej to odôvodňoval tým, že nemá dostatok finančných prostriedkov, pričom samotná žalovaná uviedla, že pokiaľ sa s A. V. rozprávala o tom, akým spôsobom chce dlhy splatiť, pokiaľ sa týka detí L. a M., tvrdil jej, že si to vyrovná, nevedela sa však následne vyjadriť k tomu, či tieto dlhy vyrovnal alebo nie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti aj s poukazom na právny názor odvolacieho súdu, ktorým je prvostupňový súd viazaný, súd žalobe žalobcov 1/, 2/, 3/ vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovanej rozsudkom (v poradí druhým) z 27. septembra 2011, sp.zn. 13 Co 203/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil, s tým, že nehnuteľnosti sú zapísané v LV č. X., pre kat. úz. B.. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcom 1/, 2/, 3/ trovy odvolacieho konania v sume 107,73 € na účet ich právnej zástupkyne JUDr. V.Č., do troch dní. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu. Na zvýraznenie správnosti dodal, že v konaní bolo nepochybne preukázané, že žalovaná a A. V. žili spolu od roku 1995 (konca roku), a to minimálne do októbra 2007 (č.1. 33-35

spisu, zápisnica o pojednávání zo dňa 19. októbra 2009 – č.1. 153-157 spisu). Žalovaná mala vedomosť (minimálne ako zamestnankyňa Okresného úradu v Banskej Štiavnici) o tom, že sa vedie konanie o rozvod manželstva A. V. a E. V.. Uviedol, že z výpovede žalovanej na pojednávání konanom dňa 19. októbra 2009 (zápisnica o pojednávání, č.1. 153 - 157 spisu) vyplýva, že táto „spisovala“ zmluvu o prevode nehnuteľností; vychádzala z vedomostí, „že ten rozostavaný dom je už v jeho (A. V.) vlastníctve“, a tiež, „že pokiaľ by to nebolo v poriadku, správa katastra by takú zmluvu nebola odkladovala“. Z toho vyplýva, že žalovaná mala vedomosť nielen o tom, že A. V. bol rozvedený, ale tiež, že došlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov A. V. a E. V.. Ďalej uviedol, že žalovaná má právnické vzdelanie a mala sa presvedčiť o spôsobe vyporiadania BSM, teda či daný právny úkon (zmluva o prevode nehnuteľností) neukracuje veriteľa, a to bývalú manželku A. V., a to aj vzhľadom na krátke časové obdobie od právoplatnosti rozhodnutia o vyporiadani BSM (14. februára 2008) a uzavretím zmluvy (25. marca 2008). Pri „spísaní“ zmluvy žalovaná vychádzala z údajov v katastri nehnuteľností (č.1. 153-157 spisu, zápisnica o pojednávání zo dňa 19. októbra 2009; výpoveď žalovanej: „je pravdou, že som si v tom čase pozerala na katastrálnom portáli predmetný list vlastníctva, zaujímali ma však predovšetkým, či tam nie sú zapísané ťarchy. Je pravdou, že som videla aj vlastnícky zápis, avšak spola som sa na to, čo mi povedal p. V.. Nehnuteľnosť v tom čase bola zaťažená exekúciami dvoma, a to mojimi“). Odvolací súd mal za to, že pri náležitej starostlivosti by potom žalovaná musela mať vedomosť, že nehnuteľnosti boli predmetom BSM A. V. a E. V. a tieto boli v konaní o vyporiadanie BSM aj vyporiadané. Mala aktívne vynaložiť úsilie (pretože bolo v jej schopnostiach a možnostiach), aby sa presvedčila o všetkých skutočnostiach zaznamenaných na liste vlastníctva. Potom vo vzťahu k žalobkyni 1/ došlo právnym úkonom, zmluvou uzavretou medzi žalovanou a A. V., k ukráteniu veriteľa, a to žalobkyne 1/ A. V.. Ďalej uviedol, že žalovaná na pojednávání konanom dňa 23. marca 2011 (zápisnica o pojednávání č.1. 292-295 spisu) uviedla: „samozrejme, že som vedela o tom, že pán V. má dve deti a vedela som aj o tom, bolo to asi v období rokov 2004-2005, že má dlhy voči deťom, že výživné neplatí. Neplatil ani na moju dcéru a neplatí na ňu ani teraz. Vždy to odôvodňoval tým, že nemá dostatok finančných prostriedkov. To sa týkalo môjho dieťaťa, ako aj navrhovateľov. Chcem uviesť, že pokiaľ sme sa rozprávali o tom, že teda akým spôsobom tieto dlhy chce zaplatiť, pokiaľ sa týka detí L. a M., tvrdil mi, že si to vyrovná, neviem sa však vyjadriť, či si to vyrovnal alebo nie“. Potom žalovaná mala vedomosť aj o tom, že A. V. si neplatí výživné vo vzťahu k žalobcom 2/ a 3/. V konaní nebolo preukázané, že A. V. vlastní akýkoľvek hnuťelný alebo

nehnutelný majetok. Túto okolnosť nepreukázala ani žalovaná. Odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdil s tým, že nehnuteľnosti sú zapísané v LV č. X. pre kat. úz. B., teda konkretizoval nehnuteľnosti podľa katastrálneho územia obce a okresu tak, ako sú zapísané v LV č. X.. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobu zamietnuť. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces. Za takú vadu označila nenariadenie pojednávania odvolacím súdom napriek potrebe doplnenia dokazovania a prejednania skutkových otázok, ako aj nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd svoje skutkové a právne závery riadne neodôvodnil, vo svojich záveroch sa obmedzil iba na konštatovanie výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetlenia s použitím súvisiacich právnych ustanovení a nezaoberal sa jej námietkami uvedenými v odvolaní. Namietala, že hoci rozhodnutie prvostupňového súdu napadla v celom rozsahu, odvolací súd sa výrokom rozsudku prvostupňového súdu o trovách konania nezaoberal. V dôvodoch dovolania rozoberala skutkový a právny stav veci.

Žalobcovia 1/, 2/, 3/ sa k dovolaniu žalovanej nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie žalovanej smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávannej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok,

potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namietala alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Vzhľadom na námietky dovolateľky a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., dovolací súd kládol dôraz na skúmanie tej vady, ktorej existenciu dovolateľka v dovolaní namietala (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

K odňatiu možnosti žalovanej pred súdom konať malo podľa jej názoru dôjsť nenariadením pojednávania odvolacím súdom napriek potrebe doplnenia dokazovania a prejednania skutkových otázok a nedostatočným odôvodnením jeho rozhodnutia.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, a c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že na prejednanie odvolania, ktoré smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, musí predseda senátu nariadiť pojednávanie okrem iného aj vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie účastníkov konania. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvého stupňa náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci, a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni (ak nejde o ostatné dva v zákone vymenované prípady) o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

Z obsahu spisu vyplýva, že v posudzovanej veci odvolací súd považoval skutkové zistenia súdu prvého stupňa za úplné a ich právne posúdenie za správne. Nepovažoval preto za potrebné súdom prvého stupňa vykonané dokazovanie zopakovať alebo dokazovanie doplniť, o čom rozhodnúť je v jeho plnej kompetencii. Odvolací súd teda v danom prípade nepostupoval v rozpore so zákonom, keď na prejednanie odvolania nenariadil odvolacie pojednávanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k právnemu záveru, že tým, že odvolací súd vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1, 2 O.s.p., nebola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd však za dôvodnú považuje námietku dovolateľky, týkajúcu sa nedostatočnej odôvodnenosti, resp. nepreskúmateľnosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods.1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy

jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) tiež vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. i právna teória civilného procesu vymedzila požiadavky na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Medzi tieto patria požiadavky vzťahujúce sa na hodnotenie dôkazov. Z formulácie § 132 O.s.p. vyplýva, že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, prečo niektoré z nich považuje za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy a prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu – dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie (I. ÚS 52/03). Nedostatky odôvodnenia rozhodnutia v hodnotení dôkazov spolu s nevyvetlením dôvodov, prečo sa súd odmietol zaoberať navrhnutými dôkazmi preto môžu zakladať vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Neznamená to však bez ďalšieho, že každý nedostatok odôvodnenia rozhodnutia automaticky zakladá jeho nepreskúmateľnosť (či arbitrárnosť). V každom jednotlivom prípade súd skúma intenzitu porušenia vzhľadom k odôvodnenosti rozhodnutia ako celku.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu. Na zvýraznenie správnosti poukázal na výsledky vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa, na základe ktorého do svojho rozhodnutia prevzal jeho právne závery, avšak bez ich logického vysvetlenia a bez uvedenia konkrétnych dôvodov, prečo považuje rozsudok prvostupňového súdu za správny. Z takéhoto odôvodnenia nie je zrejmé, v čom spočíva (ako to tvrdil odvolací súd) zvýraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal výrokom rozsudku prvostupňového súdu o trovách konania, hoci žalovaná odvolaním napadla rozhodnutie súdu prvého stupňa v celom rozsahu. V dôvodoch rozhodnutia tiež odvolací súd žiadnym spôsobom nereagoval na dôvody odvolania žalovanej. Za predpokladu, že odvolací súd nepovažoval dôvody odvolania za podstatné a právne významné, mal v dôvodoch rozhodnutia náležitým spôsobom dôvody takéhoto záveru vysvetliť. Pokiaľ tak neurobil, dostal sa mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené (ako už bolo vyššie uvedené) nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a zmätočné, čo malo za následok porušenie práva dovolateľky na spravodlivé súdne konanie a odňatie možnosti dovolateľky konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. júna 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová